

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

DOVROUDJANSKY GLASSE

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ КОМИТЕТЪ.

= Урежда редакционенъ Комитетъ. =

АБОНАМЕНТЪ:

ЗА БЪЛГАРИЯ ГОДИШНО 20 ЛЕВА.
6 МЪСЕЦИ 12
ЗА СТРАНСТВО 1 година 40

Единъ брой 20 ст.

Телефонъ на редакцията № 368.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ се плаща по споразумѣние.
Адресъ: в. „ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ“ — ПЛОЩАДЪ
„ЧЕРНА ДЖАМИЯ“ № 3. 000
ИЗЛИЗА ВТОРНИКЪ И ПЕТЪКЪ
РЪКОПИСИ НЕ СЕ ВРЪЩАТЪ

Протестътъ на столичнитъ журналисти.

Българскиятъ народъ, вѣрващъ, че мирътъ ще се изгради върху свѣтлитъ принципи, възвѣстени отъ прѣдседателя на великата американска република, очакваше съ спокойствие рѣшенията на парижката конференция.

Той не можеше да допусне, че прѣдставителитъ на великитъ демокрации, които засѣдаватъ въ Парижъ, ще изпаднатъ подъ влиянието на нашитъ съсѣди, изпълнени съ безгранична ненавистъ и злоба спрѣмо насъ — обладани отъ ненаситна жажда да уголѣмятъ земитъ си — и безъ това твърдѣ много уголѣмени — за смѣтка на малка България.

Той не можеше по никакъвъ начинъ да допусне, че парижката конференция ще постави България въ условия да не може да живѣе и да се развива, като я откъсне отъ брѣга на свободното море, когато сжщата конференция прояви такива голѣми грижи да изади на море други малки народи.

Той не можеше дори и да помисли, че просвѣтени и благородни прѣдставители на ония велики нации, които се бориха за свободата и правата на малкитъ народи, ще обречатъ на робство и сълзи части отъ малкия, най-малкия отъ народитъ на Полуострова, български народъ.

Какво очаквахме отъ мирната конференция.

Както всички малки народи, тъй и ние, прокуденитъ отъ Добруджа, очаквахме отъ мирната конференция въ Парижъ едно справедливо разрѣшение на добруджанския въпросъ. Известно е на всичкитъ велики сили, че нашата хубава и алатна Добруджа е населена съ българи и турци. Тукъ-тамъ въ сѣверния и край има нѣкои романи, но въ южната и частъ не може се намѣри, даже на хилядата единъ романи. Слѣдователно, той край е чуждъ за романи.

Добруджанското население, свикнало да живѣе свободно и да се радва на свободата на словото и религията, не иска и не може никогда да се помри съ ползването — да търпи режима на чоконтъ, които не даватъ никаква свобода на простото население.

Ние не желаеме да даваме свѣти на мирната конференция, какъ и по какъвъ начинъ да разрѣши добруджанския въпросъ. Това е излизна работа. Върховниятъ свѣтъ въ

Мирътъ, който искатъ да ни наложатъ не е наказание, не е дори, и отмъщение. Това е една нечувана жестокостъ, тъй не-присѣща и чужда на великитъ демокрации и тъй позорна за новото врѣме, което започва: това е едно насилие, което можеше да се извърши въ Берлинъ и което се извърши въ Букурещъ; но което никой не очакваше отъ конференцията, свикана въ столицата на републиканска Франция.

Дружеството на столичнитъ журналисти, като протастира противъ това толкова жестоко третиране на малкия български народъ и като иска да си обясни рѣшенията на конференцията съ обстоятелството, че тѣ сж взели, слѣдъ като е изслушана само едната страна — апелира къмъ журналиститъ въ Силитъ отъ Съглашението и Съединенитъ Шати да издигнатъ гласъ противъ робството, на което се обреча българското племе; апелира къмъ великитъ народи да не допускатъ на дипломатията да постави въ невъзможни за животъ условия единъ малкъ народъ, който се е провинилъ само въ това, че по примѣра на по-велики народи, се е стремилъ и борилъ за своето обединение, за своята независимостъ и за своето политическо, икономическо и културно развитие.

Версайлъ много по-добрѣ познава въпроса отъ насъ, и ето защо, ние се надѣваме, че нѣма да разрѣши добруджанския въпросъ тъй както желаятъ романиитъ. Обратно: *че ще даде Добруджа на добруджанци.*

Днесъ цѣлото българско и турско население отъ Добруджа, оставило семейства, имотъ и работа, занемогва страшно. Положението му е плачевно изъ чуждитъ краища. То чака освобождението си съ нетърпение.

Французкитъ и английски офицери, които сж въ България и Добруджа, виждатъ много добрѣ какъ се ижчи и изтезава нещастното население набѣгало отъ Добруджа.

Надѣваме се, че мирната конференция въ Парижъ ще разрѣши правилно въпроса. На теглата и нещастията ще се постави веднажъ за винаги точка.

Най-доброто и справедливо разрѣшение на въпроса е: *Добруджа да бѣде на добруджанциитъ.* Това очаква населението отъ Върховния свѣтъ въ Версайлъ. Ще стане ли? Да вѣрваме.

Мустафа Люфи,
(Добруджанецъ).

Любомиръ Бобевски.

Ще сипне зора!

Звукъ остъръ, страшенъ чувамъ ази:
Коватъ врази вериги нови,
Коватъ интриги и омрази
И прѣскатъ злъчки и отрови...

Духътъ си ние ще каиме
Прѣзъ днитъ тия черни, тежки,
Но твърдо пакъ ще отстоиме
Права си родни и човѣшки!

Гнѣзди се вѣра намъ въ сърцата
Съ надежда мощна, величава,
Че ще изгрѣ пакъ Зората,
Що ново Утро възвѣства.

Грядущитъ слѣдъ насъ що идатъ,
Съсъ умъ, съзнание, съ крѣпка сила,
Сждбата тѣ ще доизидатъ
На нашата Родина мила!

Търпене кърстно отъ Голгота
Въ душитъ си да носимъ смѣло,
Да увѣчаемъ въвъ живота
Завѣтното си свято дѣло!

27.IX.19 г.

Колелото на Иксiona се завъртъ
още веднажъ и историята
едно насилие, което крпе въ себе си
зародиша на наказанието. Прѣдъ очитъ
на „културното човѣчество“, въ
дванадесетия часъ, посрѣдъ пладнѣ,
единъ народъ е разпнатъ на
кръстъ — едно поколение е отредено
да влѣче своя кръстъ до Голгота.

Свѣтътъ е
спокоевъ. Обществената свѣтътъ на
„културното човѣчество“ е невъ-
мутна.

Какво собствено се е случило?
Побѣдителитъ сѣдятъ побѣдения
— онзи народъ, който като се хвър-
ли прѣдъ ваялка на всемирната вс-
из, съкрати я на нѣколко години.
Той е осѣденъ, защото е записавалъ
своитъ близки; охуленъ е, за гдѣто
е пазилъ своитъ граници; прѣварилъ
е, за гдѣто е билъ до толкова на-
пелъ да повѣрва на думитъ на единъ
евангелистъ, единъ Уйлсонъ. Обявенъ
е за варваринъ, за гдѣто е билъ до
толкова наивенъ за да вѣрва въ ду-
митъ: човѣшка правда, общочовѣшка
солгдарностъ, християнски алтруизъмъ.

Впрочемъ, има едно облекчение
за свѣтитъ и една амфора съ вода
за взимане рѣцѣтъ на сѣдинитъ.
Осѣдения биде призованъ да подпи-
ше тържествено прѣдъ аеропага сво-
ята (обетея присѣда, да положи
клѣтва че прѣдоставя чадата си въ
рѣцѣтъ на своитъ обвинители и ба-
щинитъ си имоти — въ собственостъ
на ония, които прѣди да му отнематъ
душата, ампутиратъ рѣцѣтъ и кра-
ката му, запущаватъ устата му — въ
интереса на общественото спокой-
ствие. . . липсаватъ дѣцата му отъ
свобода — въ името на правосъдието,
и дома му отъ спокойствие — въ
името на общия миръ. . . Не за тър-

ви пакъ е осѣденъ отъ Иудейски

Прѣди петъ вѣка, той съ тѣлото
си образува барьера за европейската
цивилизация и прѣдпази Европа отъ
турското нашествие, когато сръбскиятъ
князь Стефанъ Лазаревичъ, се биеше
като съюзникъ на Баязидъ. Въ на-
града за тоя героизъмъ нему бѣ от-
нета свободата да говори и да се мо-
ли. Този народъ бѣ обезглавенъ, ду-
ховенство и благородство — избито
по свѣтъ на грѣкия патриархъ, а
книжнината му, запазена въ Търново,
изпитъ участъта на александрийската
библиотека.

И помислиха враговетъ му, че той
е умрѣлъ. Цѣли петъ вѣка името му
се не чуваше, то бѣ забравено и ис-
торията му — гатанка на вѣковетъ,
безмълвенъ сфинксъ стоеше на върха
на Балкана. И бухалитъ отъ Фенеръ
бухаха надъ гроба му. . .

Но дойде день, и той не ще да е
забравенъ, когато този стромоленъ
народъ, свързанъ и задушенъ, оплътъ
и опозоренъ отъ фриволни класици,
като Волтера, за единъ интересъ на
слога; обезнаслѣденъ — възстана;
обезорженъ — отвори бранъ; отъ
косата направи стрѣла и отъ чере-
пата — ормиде; и очуди свѣта съ
своя бойовенъ еланъ на Шипка, на
Шейново, на Сливница и Драгоманъ,
на Лозенградъ и Одринъ, на Баба
Ески, Булаиръ и Чатаалджа; и серия
побѣди и вписа въ историята отъ
Доирѣчъ — до Тутраканъ, отъ Тул-
ча — до Мачинъ, отъ Нишъ — до
Кривопакъ, отъ Придипяна — до
Люма, отъ Дурацо — до Елбасанъ,
отъ Охридъ — до Доبرانъ, и по на-
татъкъ — до Орфано, гдѣто се къ-
пятъ зюлфудитъ, далече отъ кърва-
витъ пѣри на Черна и Аксий. . .
Когато побѣдоносно се носѣше на
югъ къмъ страшилището на Европа
и агарянския кошмаръ на вѣковетъ,
когато съ своитъ лаври красѣе гла-
витъ на сѣрби и турци, цѣла Европа
му ржкоплѣскаше и викаше „осанна!“
Но когато, поразенитъ отъ неговитъ
успѣхи съюзници коварни го повикаха
на сѣдъ въ Букурещъ и му устроиша
губилище въ „Капиа“ и „Кумричени“
никой не издигна гласъ на протестъ

— Пие ще извадимъ жабитъ ви за да не можете вече да хапите!“ казаха сѣднитъ въ Букурещъ.

Но не мина и единъ индиктионъ, и воднитъ не бѣха се изрѣдили, а мѣсецътъ, този пантеонъ на тайнитъ, не бѣ сѣмгналъ да ни покаже всичкитъ си фази, когато се отвори великата европейска война. Гладнаторътъ отъ Хемусъ, изпълнитъ съ изваденитъ жабитъ въ Букурещъ, беззлостенъ и кроткъ, като дакиецъ, бѣ всенуко забравилъ. Но пнаше единъ Барнумъ, който пожела да експлоатира неговата паметъ и да използва неговото стмжжение. И поведе го той на изтокъ и на западъ, на сѣверъ и на югъ. Стана нѣщо неслухано въ аналитъ на историтъ: човѣкътъ съ изваденитъ жабитъ захача, и гладнаторътъ съ възразнитъ рѣцѣ — затръшка. И намѣриха се власитъ въ Молдова, а сѣрбитъ се сбраха въ Корфу; но и тамъ имъ бѣше широко. И разчувствоваха се дѣцата и сѣсплменитъ на гладнатора, и сѣжалиха жертвитъ; милостята заговори въ сѣрдцето му. Ожденъ бѣ Барнумъ, и освирканъ, и пропѣденъ.

И рекоха: публиката ще бѣде милостива, и сѣднитъ този пътъ — по-внимателни, защото прѣседателътъ на сѣда бѣше евангелистъ, а имаше за другари рачители на правото, и истината. И излягахъ се наново на родитъ, а вразитъ ни възликуваха. Наново тѣ прѣдвяха претенции да бѣдатъ извадени жабитъ на гладнатора, и осѣчени членовѣтъ му, дрежитъ му подблени, а за баграницата му хвърлиха жребие.

Сѣбра се наново Синедриона и присѣда нова довтаса въ Сардика. И стана тя прѣтча во язицѣхъ.

Намъ, на пражителитъ на тая страна, се отнема Македония — страната на четиримата братя Макавеи: Арона, Давида, Мойсея и Самуила; страната, въ която е зародена българската азбука, страната на Климента Охридски, тамъ, гдѣто никога не се е слушало осѣнѣтъ българска дума; земята, полѣна изобилно съ българска кръвъ, тамъ гдѣто Василий Вулгарохтонъ доби своето име, като извади очитъ на 15,000 души плѣнници.

Новата присѣда, издадена въ единъ вѣкъ на висока справедливостъ, не говори нищо за Добруджа — люлката на българската държавна мисль, alma-mater на нашата академия и периодически печатъ. За нея нѣма поменъ, нито въпроса за самоопредѣление на нацинтъ, тѣй тържествено възвѣстенъ, ще ѝ бѣде приложенъ; тя продължава да изпитва ужаситъ на единъ невиданъ хайдушкитъ режимъ; и ония, които създадоха безкрѣстнитъ гробове на 30,000 души отвлѣчени добруджанци въ Молдова, не чувствуватъ гласа на съвестта, нито зова на международния Синедрионъ, да върнатъ по мѣстата имъ пропѣденитъ отъ тѣхнитъ ужаси бѣжанци.

Конференцията не е счела за нуждъ

но да помисли за тѣхъ, нито за двѣстѣ хиляди тракийци, изпѣдени отъ Източна Тракия, откъснати отъ България, които, слѣдъ толкова моли до Уйлсона и културния свѣтъ въ англосаксонскитъ страни, слѣдъ толкова думи и обѣщания на видни мъже и учени корпорации, оставатъ подъ чужди покривъ, бездомни и безимотни, при домъ и имотъ, който имъ се отказва въ великия аероплътъ и се санкционира едно състояние, източникъ на вѣчно размирие и оправданъ въоръженъ протестъ.

Прѣдъ този аероплътъ се прѣдставиха данни, събрани отъ знаменити етнографи, учени пътешественици, сѣрбски самопризнания, международни рѣшения, отъ които се вижда българския характеръ на цѣли области въ южна и източна Сърбия, гдѣто е запазенъ българския диалектъ и националенъ типъ. Въ отговоръ на тия нейни прѣдставления, се отнема най-важната и стратегическа полуса земя съ видни български градове, като Цариградъ и Босилеградъ, бившитъ древни крѣпости *Цутра* и *Босаграда*, гдѣто българо-келтитъ въ 485 година разбиха войскитъ на великата източна империя, водени отъ Ариета, по врѣмето на Анастасия. Тѣзи естествени крѣпости, мислятъ тѣ, крѣятъ тайната на нашитъ победи и забравятъ, че Одринъ и Тутраканъ бѣха искусствени *модерни крѣпости*...

Въ единъ вѣкъ, когато е строго запрѣтена търговията съ робството, отъ българския народъ се отказватъ и създаватъ безправни робски оазиси:

1. Двѣстѣ хиляди души въ Бѣлгари въ Бесарабия.

2. Триста и осемдесетъ хиляди въ Кримъ и Харьковъ.

3. Тридесетъ и петъ хиляди около Винга въ Банатъ.

4. 900,000 въ Македония.

5. А 250,000 души тракийци, изпѣдени отъ своитъ огнища отъ Егверъ бей и отвлѣчени отъ своитъ къщи и имоти, се осѣждатъ на вѣчно скитничество и непрѣставно изгнание.

Историтъ, като почнемъ отъ кунейфорлената и иероглифидеографната пищеностъ и овършимъ съ силата бическата — не помни присѣда по-строга отъ тази. Фараонътъ Папи е билъ по-нисходятеленъ къмъ побѣденитъ гети. Българския народъ е осѣденъ да украсава побѣдната колесница, не на Франция, и не на Англия, а на Гърция, Сърбия и Румъния.

чиио ненаситни

апетити сѣ причина за този фалшивъ, противоестественъ, човѣконенавистенъ и богопротивечъ миръ, когато българскиятъ народъ ще знае да понесе съ онова достойнство, съ което понесе Букурещкия, отъ когото му създаватъ образецъ и идеалъ...

Далечъ отъ мисльта да вѣрваме, че европейскитъ войни сѣ се привършили, и че този миръ е примиритъ

всичкитъ тежнениа, удовлетворилъ всички аспирации и погасилъ всички страсти, източникъ на войни, насъ ни хвърлятъ отново въ лагера на онеправданитъ, които още отъ сега очудватъ крѣпавия континентъ съ своето мнозинство.

Изправени прѣдъ прѣдстоящата война между жѣлтата и бѣла раси, ние, владѣтелитъ на пѣтя за Европа, ние, които доказаме, че можеме да продължиме и съкратиме европейската война, ние, обладателитъ на Хе-

Бор. Андреевъ.

Мирътъ на Балканитъ.

Напоследъкъ много се писа и говори за мира на Балканитъ, безъ който спокойствието въ Европа е невъзможно. Благородниятъ англичанинъ, прѣдъ на Балканския комитетъ, г. Ноелъ Бекетонъ, който е добръ запознатъ съ спороветъ на изтокъ, писа на нѣколко пъти, че: „траенъ миръ въ Европа не може да има, докато не се умиротворятъ Балканитъ“. Това приповториха и други държавници. А какъ ще се постигне това? Съръ Бекетонъ го казва: „да се даде едно правилно разрѣшение на балканскитъ спорни въпроси“.

Явно е, че при съществуването на единъ вулканъ — Балканитъ, който непрѣстанно дими,

немис-

лимо е да се говори за реализирането на единъ траенъ миръ въ Европа.

Кой благороденъ и справедливъ чуждъ държавникъ ще отмене мълкомъ протеститъ на хвърлениятъ за винаги въ робство народъ?

Какъ може цѣль народъ да се лиши отъ свобода и независимостъ?

Интересенъ е фактъ, че Конференцията разрѣши донѣкъ правилно всички териториални въпроси съ Германия и Австрия, безсильна се видя, обаче, да разрѣши правилно спорътъ на Балканитъ, а то не бѣше много мажно за разрѣшаване: *трѣбваше да се даде свободенъ животъ и независимостъ на Добруджа, Македония и Тракия*. Така трѣбваше да бѣдатъ разрѣшени тия въпроси, щомъ се говори за самоопредѣление, правда и безпристрастие.

Мажно ли бѣше за разбиране, че Добруджа трѣбваше да се даде на добруджанцитъ?

Не можемъ да отречемъ факта, че той миръ, който се наложи на България, увѣковечава робството на добруджанския народъ, който съ течение на врѣмето ще закали своя духъ и воля, съ помощта на който ще трѣбва да извоюва по легаленъ начинъ, т. е., не съ грубата сила, а съ силата на доводитъ си, своята свобода и независимостъ. Тѣй или ина

муса, прѣстоля на Марса, бога на войната, ще има да размислиме и рѣшиме, до колко цивилизована Европа е заслужила оная бѣдажа жертва, която ни се налага отъ „международна солидарностъ“ да запазиме тая врата на изтока и до колко ще трѣбва да се жертвуваме и образуваме съ своя трупъ прѣграда между нашата раса и жѣлтата, която научиха да ни убива, да ни окупира и да разполага съ нашия имотъ, нашия права и нашата честъ.

че, разрѣшението на добруджанския въпросъ ще трѣбва да бѣде корегирено, въ интересъ на желаниятъ отъ всички траенъ миръ. Какъ ще бѣде съвестта на човѣчеството спокойна, когато послѣдното ще чува стенанията и проклятията на цѣль обезумѣлъ отъ тежестта на робството си народъ?

Нѣма ли благородното човѣчество да поправи извършената неправда?

Когато на

единъ човѣкъ се признава неговото „Азъ“, какъ може това „Азъ“ да се огнеме на цѣль народъ?

Когато се говори за траенъ миръ, трѣбва да запитаме: „има ли недоволни?“ — и недоволнитъ да задволятъ, безъ, обаче, да прѣчимъ на съществуването на цѣль народъ, безъ да го лишаваме отъ неговата свобода, самостоятелностъ, отъ неговото „Азъ“.

А другъ е въпроса гече, когато се създава миръ, не въз основа на правото и справедливостта, а въз основа на силата, таквъ миръ е наложенъ и като таквъ, не може да се нарича миръ, а... условие, което не може да трѣе вѣчно, защото по-слабиятъ, подъ страха на силата, приема условията мълкомъ, съ убѣдението, че тѣ почитатъ не на правото и справедливостта и като такава, не е задължително за него.

Добруджанци вѣрватъ, че все ще се намѣрятъ, както въ мизалото, справедливи и безпристрастни чужденци, които не ще оспорятъ правото на добруджанци да разполагатъ съ своята земя и сѣдба. Не бѣде ли това сторено, човѣчеството ще бѣде изправено да гледа най-покартителната трагична кончина на цѣль единъ народъ, който отъ днесъ започва да конвулсира.

ЛЮБОМИРЪ БОБЕВСКИ.

На тутраканскитъ позиции.

(Пѣтни бѣлѣжки и впечатления).

(4)

14—18 августъ 1917 год.

Прѣгасимъ се въ она моментъ, когато той бѣ отворилъ широко устата си, за да погълне ония, които потъпкаха всѣко човѣшко чувство, всѣко международно право, всѣкъкъвъ моралъ и справедливостъ...

Прѣдъ кафенето на единъ добродушенъ турчинъ допиваме послѣднитъ глътки кафе, когато при насъ дойде комендантътъ на града. Той е полковникъ по чинъ, съ блага усмивка, съ кротко лице и съ весели очи. Поздравилъ ни много любезно и седна при насъ.

— Г-нѣ коменданте, — му казахме, — навѣрно вие сте посветени въ много историйки и случки, тѣсно свързани съ прѣвземането на Тутраканъ?

— Да, да! Много историйки знаа. Между тѣхъ има интересни и занимателни. Не липсватъ и анекдоти — плодъ на широка и богата фантазия. Тукъ има една г-жа, българка, женена за влахъ. Мажъ ѝ е аптекаръ, по професия. Тая жена много услужилъ на общото дѣло. Тя спаси всичкитъ медикаменти и санитарни потребитъ и материали, укри ги, не даде възможностъ на власитъ да ги използватъ. И когато нашитъ побѣдоносни войски влѣзоха въ града, тя отвори гостопривно врата на аптеката и даде всичко на нуждающитъ ѝ се братя. Ако и женена за влахъ, тя си остана пакъ добра българка. — Знаете ли, — казва ми е тя, — че много пъти е минавало прѣзъ ума ми, да отрова тия влаци въ човѣшки образи. Голѣмъ грѣхъ ще извърша, защото това ще е мечута же-

стокость. Само мисльта, че и тѣ сѣ хора, по образъ, ми отнимаше смѣлостта. — „Вашитъ мажъ е влахъ, г-жо!... Тогава?“ — „Да, влахъ, но не чистокръвенъ... Баща му е другоземецъ... Майка му е отъ неустановено влашко потекло... Азъ обичамъ своя родъ. Обичамъ всичко българско. Дѣцата си уча на четмо и писмо, що сѣ ни дали Кирилъ и Методи... У дома ги занимавамъ... Истинскиятъ българинъ сѣрдъ бѣди и неволи, сѣрдъ глутница чакали и ятофли, си остава пакъ българинъ. Духътъ му се калѣва сѣрдъ тежки изпитани. И той става твърдъ, като скала и силенъ като мѣлния и ураганъ... Така разсѣждаватъ осѣтанитъ тукъ българци, сѣдбата на които всѣки часъ е висѣла на консецъ...“

— Г-нѣ коменданте, можете ли ми каза, колко души можаха да се спасятъ отъ влацитъ на Дунава?

На четридесетъ — единъ! А тукъ, — на пристанищия брѣгъ, дѣто парадитъ хвърлятъ котва и дѣто Дунава е дълбокъ, се удавиха около 9—10 хиляди души. — А защо не построиха мостъ?

Таквъ можеха да приготвятъ порано, та въ случай на нужда да го използватъ. А можеше и нипровизирани мостове да се приготвятъ. По каква съобразителностъ не сториха това?

— По своеобразна, — или по така наречената „чисто влашка“! Тѣ създаваха своята немощъ прѣдъ българската сила. И се боеха отъ насъ. Отъ сѣнката ни треперѣха. Мостъ не направиха по единичката причина, да се не даде възможностъ, въ случай на разгромъ, на уплашения и тѣртилъ въ бѣгъ влахъ да прѣхвърли Дунава. По тоя начинъ сѣ мисли неговитъ военачалници и военни стратеги отъ първа величина, да го задържатъ, да му вдѣхнатъ нсво мажъ тво и съ по-голяма ожесточеностъ (при вида на мѣлнитъ и безмилостни дунавски вълни) да го хвърлятъ сѣрѣхъ българина. Но смѣтката имъ излѣзе крива и тѣ изгубиха...

— Утрѣ ще посѣтимъ позицитъ, дѣто българския левъ показа прѣдъ свѣта своята чудовна сила и храбростъ! И намъ ще ни бѣде особено приятно, ако г-нѣ коменданта бѣде

Положението

Обществената съвест на изстрада България продължава да бъде потресена. Въ села и градове се правят митинги и публични събрания, съ които българските синове протестират против клаузитъ на предложението ни миръ Териториално окастрени, финансово-икономически разсипани, военно дезорганизиранни, при чужда контрола, която прави отъ нашия суверинитетъ фикция, — ето съ няколко луми условията. Тъ сж невъзможни отъ никакво гледище. Да не говоримъ за гледището, за принципитъ на г. Уйлсона, които бѣха възвѣстени на свѣта и пригърнати съ отворени обятия отъ него. ... Днесъ свѣтъ прави повратъ назадъ къмъ тъмното минало и освѣти правото на насилието и отмъщението.

Като се ползува отъ обезоръжителната акция надъ Германия и България, французкиятъ сенаторъ Дебиеръ пише уводна статия въ меродавния вѣстникъ „Le Pays“ (№ 814), че общото обезоръжаване е предварително условие за траенъ миръ. Авторътъ завършва статията си като заявява, че това не ни е далъ Версайлъ. Здравитъ мисли на почтения сенаторъ сж удари за французкиятъ империалисти и съюзници имъ отъ сѣверъ до югъ и отъ изтокъ до западъ.

Траурътъ, жалейката, резултатъ на общата злочестина, спомогнаха да се разведри атмосферата. Умътъ и чувствата на българина се слѣха въ общия улей на желанието — да се освободимъ отъ веригитъ, които

ни готви европейската дипломация. Последната стана изразителъ на грабителската политика на нашитъ съсѣди. Въ нищастията, обаче, както въ миналото, така и днесъ ние черпимъ не само поука. Ние крѣпнемъ. Бждащето е наше. Бждащето е на насъ, българитъ. защото сме се борили, боримъ и ще се боримъ за правото и истината. Днесъ тѣ сж забулени отъ общия бѣсъ, обхваналъ свѣта. Бурята, обаче, ще мине. Дѣлото на империалиститъ ще бъде коригирано отъ широкитъ общественъ маси.

Камарата се открива. Народното представителство е вече въ столицата. Независимо отъ вътрѣшнитъ болни въпроси, които ето 5 години какъ тегнатъ на народната душа, чакатъ своего рационално разрѣшение, камарата ще трѣбва да се справи съ предложениетъ ни условия за миръ. Тя не може да не стане пълненъ изразителъ на националната скръбъ за гиздавитъ български покривни, за Добруджа, Тракия и Македония. Днесъ българското племе прѣживява най-трагичнитъ минути на своята история. То трѣбва да бъде сплотено и единодушно.

Само тукъ лежи залогътъ на доброто ни бждаще. Ония, които не могатъ да разбератъ смисъла на тая необходимостъ и слѣдватъ методитъ на каторжничеството сж лоши българи, недостойни общественици. Не ще мине много и тѣ ще бждатъ закльмчени съ печата на позора и безчестието.

Траурни дни.

Заветъ, 28.9.1919 г. Добруджанскитъ изгнаници тукъ, семействата ни тамъ сме залени съ неогасима лава, която изригна на 19 т. Енергично съ силата на справедливостта и човѣчеството протестираме при тия тежки непомоисими условия на мирния договоръ, за отнемането на родината ни, която солунското прамарие ни гарантираше. — За изгнаницитъ добруджанци Симеоновъ.

Б. Слатина, 24.9.1919 г. Изпълнени съ неизказана горестъ бѣлослатинци, събрани на траурна манифестация, издигатъ своя граждански протестъ срѣщу неочаквано тежкия и унижителенъ миръ, който кжса меса отъ живото ни тѣло и осжда на робски вериги, въ нищо невиннитъ наши брѣта. Прѣдъ тази тежка присѣда българинитъ стои гордъ съ въра въ своето бждаще, черпейки поука отъ своитъ учители въ миналото Кирилъ и Методи, Климентъ Охридски, патриархъ Евтимъ, Брѣта Миладинови, Паисъ, Караджата, Ботевъ и

Левски; духътъ на които ще внася бодростъ въ онемелитъ и измжчени български сърдцѣ и ще ги обединява гдѣто и да се намиратъ. Ние, прочее, чрѣзъ васъ, г-нѣ министри, засвидѣтелствуваме на нашата любовъ къмъ брѣтата ни, които позорниятъ царски договоръ раздѣля отъ насъ, като заявяваме, че сме готови винаги да имъ се притечемъ на помощъ, ако немолната сѣдба ги пропади отъ роднитъ имъ огнища. — Отъ гражданския комитетъ: Марко Георгиевъ, Гешо Костовъ, Петъръ Дамитровъ, Петко Ивановъ, Тодоръ Момевъ, Хр. Царвуковъ, Илия Калкановъ, Ат. Драгановъ, Василь Николчевъ, В. Карлуковски, Хр. Петковъ и М. Стоевъ.

Българи,
не забравяй те Добруджанскитъ бѣжанци.

така добъръ и любезенъ да ни даде прѣвозни срѣдства до тамъ. ... А ако изпрати съ насъ човѣкъ, който добръ е запознатъ съ мѣстността въ връзка съ развилитъ се тамъ събития, благодарността ни нече има край.

— Азъ съмъ длъженъ да сторя това. ... Всичко, съ каквото разполагамъ, ще ни улесня. Вие ще изнесете цѣлнитъ впечатления, които ще възпроизведете. ... А вие, — овърна се той съ лека и приятна усмивка къмъ художникитъ Лазаровъ и Панчевъ, — чрѣзъ своята кяса ще обезсмъртитъ епохалнитъ дѣла на българския воинъ. ... За васъ, г-да, Тутраканъ открива нови и богати източници отъ вдъхновение. ...

И още дълго, дълго приказвахме на тая тема.

При раздѣла комендантътъ ни каза, че ще ни изпрати файтона си и човѣкъ, който да ни разведе изъ тоя край, който ще остане паметенъ въ историята.

Отдохме въ квартирата си. При насъ дойде на гости тутраканскиятъ

портовъ полицейски приставъ — човѣкъ съ брадасало лице, съ суровъ погледъ, нервозенъ, но енергиченъ и смѣлъ. Дойде ни на гости — на тиха, сладка приказка. И чудни, страсотни истории ни разправи. Подъ джждъ отъ гранати и шрапнели той и неговитъ хора — полицѣи вършили чудеса. ... Нѣколко шлепа съ храна сж цѣли да бждатъ погосени, ако той и неговитъ помощници не били взели бързи мѣрки. И не само това. ... Още колко, колко други общополезни дѣла били извършили прѣзъ врѣме на най-ужасната канонада — когато ромжиската артилерия стрѣляла и обесивала съ жупелъ и огънь града. ...

— Дупката, що днеска видѣхте на тавана въ спалнята ми, — каза той, — краснорѣчиво говори за ефекта, що причини падналата граната. Само по чудо останахъ живъ. ... Да се случи, когато падна гранатата да бжда въ яругата стая — сѣдѣна на спалнята. ...

— Много ли загинаха отъ нашитъ прѣзъ врѣме на тая бомбардировка?

Дни на изпитания.

Общата сѣдба на поробенитъ.

На 28 септември въ помещението на добруджанската организация започнаха засѣданията на Върховния Добруджански Съвѣтъ. Приестетавитъ всички членове на брой. ... души.

Понеже въ сѣщото врѣме се откриваше въ военния клубъ конгреса на македоно-одринскитъ братства, рѣши се да се изпрати делегация, която да поздравя отъ името на Съвѣта и отъ името на добруджанци конгресиститъ.

Точно 10¹/₂ часа делегацията, състояща се отъ Боянъ Стефановъ, Ангелъ Еневъ, Христо Хаджи Ивановъ, Друмъ Матевъ и Д. Кацевъ се появи въ салона на военния клубъ.

Съобщението, че делегати добруджанци сж се явили да поздравятъ конгресиститъ бѣше посрѣщаното съ викове: „Ура!“ и ржкоплѣскание. Появяването на самитъ делегати на естрада стана причина на бурно манифестиране и плачъ до сълзи.

Боянъ Стефановъ, треперящъ отъ вълнение, отправи слѣднитъ думи:

— „Македонци, въ тоя денъ на обща печаль азъ ида да ви поздравя отъ името на Върховния Добруджански Комитетъ и отъ името на нещастна Добруджа и да ви пожелаю ползотворна дѣйностъ, която е необходима въ тия прѣвратности на нашата сѣдба. Ние, добруджанци, както и вие, наново оставаме, по желанието на мирната конференция, подъ робство. Но до като имаме сили и до като сме сплотени въ Съюза на поробенитъ ние ще се боримъ и ще протестираме за извършената неправда върху насъ.“

Буря отъ ржкоплѣскания изпрати последнитъ му думи и нескончаемо ура. Отъ очитъ на всички бликатъ сълзи.

Слѣдъ него делегатътъ отъ балчишката и добришката организация, Ангелъ Еневъ каза: — „Честитъ се счита за поднеса, къмъ вашата скръбъ и скръбъта на Висшия Добруджански Съвѣтъ и на бѣжанцитъ отъ добришка и балчишка околии и да ви кажа, че отъ днесъ започва наново борбата за свободата на Добруджа и Македония и двѣтъ мѣли и недѣлими отъ общото българско отечество.“

Прѣдседателътъ на конгреса стариятъ учителъ съ сълзи на очи благодари отъ името на конгреса за радостта, която изпитватъ отъ това задушевно привѣтствие на добруджанци тѣмко въ единъ денъ, когато и двѣтъ български провинции иматъ нужда отъ взаимна подкрѣпка, за да се постигне тѣхната заветна мечта — свободата, която се отнима отъ нашитъ врагове. Азъ дълбоко съмъ увѣренъ, че нашето право да разполагаме сами съ себе си ще възтържествува.“

Всички делегати станали на крака

започнаха да викатъ: — „Ура! да живѣе Добруджа! Да живѣе Македония! Проклетие на нашитъ врагове!“

Въ този мигъ г-нѣ Д. Кацевъ, обявѣ въ сълзи, се обърна къмъ конгресиститъ съ слѣдната кжса рѣчь:

— „Македонци! Вашиятъ братски приемъ на добруджанци въ този трауренъ за българския народъ денъ, прѣизпълня сърцата имъ съ въра въ бждащето, което се издига, като мощенъ протестъ срѣщу нашитъ врагове за прѣстѣплението, което искатъ да извършатъ срѣмъ насъ. „Е добръ — македонци и добруджанци, тракийци и цѣлитъ български народъ ще застанемъ като гранитна скала и нѣма да позволимъ да бждемъ оковани въ веригитъ на ново и по-ужасно робство.“

Сплотени, ние ще поставимъ гърци, сѣрби и ромжани на мѣстото имъ.

Ура да живѣе България! Да живѣе Македония! Да живѣе Добруджа!“

Последнитъ възгласи бѣха подѣти съ буря на одобрене и нѣколко минути салонитъ се трѣсеше като отъ ураганъ. Тия възгласи, изтрѣгнати отъ дълбочинитъ на наболѣлитъ души, бѣха единъ мощенъ протестъ противъ неправдата, извършена въ Парижъ надъ българския народъ.

Къмъ 11 часа въ добруджанската организация се яви отъ страна на македонския конгресъ делегация, начело съ генералъ Златаревъ, адвоката Баджовъ, Петрушевъ, и Бадевъ.

Това внимание на македонци извика сълзитъ на членоветъ на Висшия Добруджански Съвѣтъ, сгушени въ тѣсната стая, полусъсипани, полу-втрѣщени отъ проекто-договора.

Генералъ Златаревъ съ развълнуванъ гласъ поздравя членоветъ на Съвѣта и благодари за подкрѣпката, която даватъ добруджанци съ своитъ ободрящи слова въ деня на всенародния трауръ на сѣщо туй убититъ, но не съ сломенъ духъ македонци. Той завърши рѣчьта си така:

— „Каквото и да става, ние, които се боримъ цѣли 40 години за свободата си, ние, които дадохме стотици хиляди жертви за Македония и Добруджа нѣма да допуснемъ да ни умъртвяватъ съ робство, а ще умрѣмъ достойно като народъ. — Ура! Да живѣе Добруджа! Да живѣе Македония и цѣлокупна България!“

Слѣдъ него говори Петрушевъ, добруджански зетъ, живущъ въ Варна и понеже той познава живота на клетника добруджанецъ, въ една пълна съ отчаяние и картинностъ рѣчь извика риданията на всички, защото и самитъ тѣ сж клетници, скитащи се немилни-недраги, безъ подслонъ, безъ да знаятъ какво ги чака на другия денъ.

Слѣдъ това говори адвокатътъ Баджовъ, който описа борбитъ водени за свободата на Македония и изобицо

— Много. ... И запомнете: все храбри, смѣли момчета. ... И полицейски стражари, що бѣха подъ мое ржководство, изгинаха доста. ...

— Сѣдба! ... Единъ отъ куршумъ, другъ отъ вода. ... Кому отъ каквото е описано. ...

— Война! — обади се Панчевъ.

— И каква още! — додаде Лазаровъ. — Величествена, грандиозна — каквато историята и вѣковетъ не знаятъ.

Дано нашитъ жертви се оправдаятъ. Дано отъ пролетата крѣвъ и накладенитъ пирамиди отъ човѣшки трупове — наши герои, се роди обединението на цѣлокупната ни родина и свободата на тия български краища, толкова години пжскали подъ робския яремъ. ...

— Има Провидение. ... Има Висша Промисълъ. ... Има Богъ. ... Правда. ... А Богъ не обича неправдата. ...

И ако Той наказва и хвърля въ бѣди и нещастия — тона сж изпитни, за да ни кали и подготви за бждния свободенъ животъ. ...

Хазайката ни събуди рано. Още зора не бѣше се сипнала, когато бѣхмѣ на кракъ. Файтонътъ ни чакаше. ...

Къчихме се и потеглихме за тутракански позивни.

Объ какво чувство, съ какво вълнение чакахъ да се намѣримъ тамъ, дѣто се разиграха най-кръвавитъ сцени, що само войната, обявена отъ единъ народъ, който воюва и се бже за човѣшки права и свобода, може да създаде.

Взе да се раздѣрзгавява, когато бѣхмѣ на гребена Бобла.

Файтонитъ бѣ удобенъ за пътуване. Конетъ бѣха едри и яки,

Красива мѣстностъ е Бобла. Млада и хубава глѣста джбова гърничка вѣнчае нейното царствено чело. Вѣско дрвче, всѣка трапчинка, всѣко камъче крие минало, знае много — повече отъ насъ, за онава, що тукъ се разигра.

(Слѣдва.)

за обединението на българския народ и изказа надежда, че всичко тъй ще се пръви, че пакъ българското племе ще се обедини.

Отговори председателят на Върховния Добруджански Комитет г-нъ Д-ръ Вичевъ:

— „Както азъ, така и членовете на Върховния Добруджански Съветъ сме дълбоко трогнати отъ братските и топли думи, които ни отправяте въ този денъ на велика печалъ.

Вие, борците за свободата на нашата родина Македония идете като достойни учители да ни подкрепите и ни изпълните съ обладание и куражъ за посрещане борбите, на които ни хвърля наново парижката конференция съ своя граничаща до прѣстѣлностъ проекто-договоръ.“

Слѣдъ него взе думата свещеникъ Бяновъ, прокуденъ отъ жестоката ромънска властъ съ една частъ отъ насомитѣ си, който прѣзъ съдни благодарни за словата на македонскитѣ борци и каза: — „Истината, която се погребва сега, пакъ ще възкръсне, ще възкръсне, защото ние сме подъ закрилата на този, който биде разпнатъ за нея. И както той възкръсна на третия денъ, така и нашата правда ще възкръсне, защото е по-силна отъ ругателството и потисничеството.“

Къмъ 4 часа прѣдъ църквата св. Недѣля бѣха се събрали живущитѣ въ столицата граждани отъ трѣнско, босилеградско, парибродско и кулско да манифестиратъ, въ знакъ на протестъ противъ рѣшението на мирната конференция, да бѣждатъ пристегнени къмъ Сърбия. Съ знамена обвити въ трауръ и черни плакарди, убийти и сломенни, още подъ влиянието на първото съобщение, тѣ слушаха успокоителната и въ сѣщото врѣме убодряща рѣчь на народния прѣдставителъ Григоръ Василевъ, който между другото заяви, че единичка Америка е, която не е взимала участие и не е дала съгласието си за връчване на проекто-договора въ сегашния му видъ. Нито Америка, нито много видни мъже отъ Франция и Англия, които познаватъ отъ близо Добруджа, Тракия и Македония, биха се съгласили да оставятъ на сърби, гърци и ромънци да късатъ нашето тѣло. Но ние сме въ тѣхни ръцѣ неправдата, която вършатъ спрѣмо насъ е за осъждане и порицание. Подканъ събралиятъ се да издигнатъ мощенъ гласъ на протестъ за тѣхното хищническо и насилствено присъединяване къмъ Сърбия, къмъ тая Сърбия, която прѣзъ 1913 и 1915 година изгори сѣшитѣ тия села, които иска сега.“

Рѣчьта му бѣше прѣкъсвана отъ многохиландното множество съ възгласи отъ одобрене.

Слѣдъ него отъ името на добруджанци говори писателятъ г-нъ Д. Къцевъ:

— „Къмъ нашия протестъ достойни синове на България, азъ ида да прибавя и протеста на добруджанци, за които вие при Тутраканъ, Сърсандаръ, Силистра и Кубадинъ, и послѣ при Серетъ пролѣхте кръвта си. Ида отъ тѣхно име да изкажа високо на въслушание, че и тѣ не сѣ доволни отъ този миренъ договоръ.“

44 хиляди бѣжанци отъ 10 мѣсеци чакаха рѣшението на мирната конференция, за да се върнатъ по домовете си, въ сѣшитѣ тия домове, които вие освѣбождахте прѣзъ 1916 година. Обаче, за тѣхъ наставятъ по черни лъни и тѣ сега се спотвяватъ къмъ нещастieto на цѣлокупна България и напълно се присъединяватъ къмъ горестта на васъ, знеполци, парибродчани и кулчани, къмъ горестта на македонци и тракийци, защото участъта на всички е една.

Имайте и нашата подкрепа и бѣдете увѣрени, че и прѣдъ сплотеността на народа, всички честни хора отъ съгласенскитѣ държави ще се замеслятъ, и когато се връчи мирния договоръ ние ще имаме голъми придобивки.“

Буря отъ одобрене и викове: „Да живѣе нашата Добруджа, изпатиха рѣчьта на г-на Д. Къцевъ и слѣдъ тона манифестантитѣ си разотидоха.“

Сутринята комунистичка и шпиркитѣ социалисти имаха сѣщо траурни манифестации. Всички оратори говориха противъ проекто-договора и

осъждаха жестокостърдснето на делегатитѣ отъ конференцията на мира.

Единитѣ и другитѣ единодушно заявяватъ, че този договоръ не е нищо друго, а убийство на българския народъ и пълно погребение.

София 29/IX 1919 г.

Д-ръ К.

Изъ страданията на добруджанци

1. На 18-й августъ Неда Милушева, съ с. Владемирово, добришка околия, като отивала на нивата съ двѣтѣ си снахи по пътя ги срѣщнаха трима ромънски жандарми, заловили по-младата снаха Недѣля Иванова, почнали да я теглятъ къмъ каревицата, съ намѣрене да блудствуватъ съ нея, но свекървата и другата снаха се заловили здраво за нея и почнали да пичатъ, чудо се вики и отъ работящитѣ по-полето хсра, и тѣ я пуснали и си заминали.

2) На 17/VII. Трима жандарми отъ сѣщата секция срѣщнали по пътя връщащитѣ се отъ вода момичетата Яна Вълчева и Юрдана Колева и почнали да ги дърпатъ. Момичетата се разпицели, тѣ вземали цвѣтата отъ главитѣ имъ и ги освободили.

Прѣди това гонили Желя Ганчева и др. отъ чешмата, но не могли да ги стигнатъ.

3) Юрданъ Юрдановъ, 20 годишенъ отъ с. Малакъ Кърачъ, силнестренско, който напустналъ селото си на 28/VIII съобщава слѣ него:

На 23 августъ бѣхъ въ с. Малка Кайнарджа, силнестренска околия, сѣщия денъ, надвечеръ, дойдоха 40 души ромъни подъ командата на единъ капитанъ, обсадиха селото и къмъ часа 12 полунощъ почнаха да събиратъ всички жители отъ селото, като оставятъ само по 1 човекъ въ къща, а останалитѣ закарвахъ църквата подъ стража. Слѣдъ като докарали всички, капитанитѣ почнаха да имъ доури, че тамъ било свето мѣсто и какъвто ги пита трѣбвало да говорятъ и кажатъ истината. И започнаха да ги разпитва: най-напрѣдъ ще ми кажете кой има пушка, револверъ и др., какъвто и да били оръжия. Някои, които имали счупени пушки и револвери по таванитѣ, ги казали и веднага били пратени съ по единъ войникъ да ги донесатъ. Слѣдъ това ги арестували и били до смъртъ. Разпуснали останалитѣ, а оставили женитѣ на избѣгалитѣ въ България селяни, нанесли имъ силенъ побой, защото мъжетѣ имъ сѣ избѣгали, най-много били и смазали отъ бѣй жената на Юрданъ Пировъ, която селенитѣ на тарга занесли въ дома ѝ.

Три дена по-рано дошълъ въ селото единъ цивилиенъ ромънецъ, нарѣкълъ се че билъ бирникъ и отишълъ въ дома на Станю Ранковъ, вземалъ му една шевна машина, два нови юргана и двѣ възглавници, за щото нѣмалъ ромънски пари да си плати данъка, а на Димитъръ Ивановъ вземалъ два нови котли.

4) На 31-й августъ прѣзъ нощта били откраднати 37 коня отъ с. Бурханларъ. Сутринята селянитѣ подирили конетѣ си и по слѣдитѣ имъ отишли до границата. Ромънскитѣ жандарми запазили мѣстноститѣ успуредно на селото и почнали да стрѣлятъ срѣщу селянитѣ. Това показва, че кражбата е устроена отъ ромънскитѣ власти.

5) На 3 августъ пристигналитъ Иванъ Тодоровъ и Александъръ П. Каракашевъ отъ с. Кесиджикъ, разправятъ слѣдното:

Ромънитѣ отдавна дирѣха способ да ни заловятъ, понеже ни обвиняватъ, че сме били водачи на българската кавалерия въ врѣме на войната. Но ние постоянно отбѣгвахме и работѣхме на нивитѣ си. Ромънскитѣ таенъ агентъ Атанасъ Гурановъ, отъ с. Кесиджикъ забѣлѣзали, че ние работиме на нивитѣ си, отишълъ въ общината, подбралъ шефъ съ 8 души жандарми, и вечерята обсадиха дома ни, почнаха да стрѣлятъ по насъ, но не можахъ да ни наранятъ и ние успѣхме да избѣгваме, а домашнитѣ ни сѣ подложени на изтезание.

6) На 31 августъ сутринята жителитѣ на селото Гьокче Юмакъ, правдийска околия, като вършеели

съ харманната машина на хармана на Стоянъ Кировъ, ромънцитѣ стрѣляли отъ границата върху машината и куршумѣтъ падналъ между работящитѣ на машината селяни до Вълчо Кировъ.

7) На 25 августъ въ с. Конакъ, куртбунарско, дошли около 20 души ромънска потера съ каруци, и понеже кметѣтъ отсъствувалъ тѣ заставили жителѣ отъ това село Стою Илчевъ да имъ намѣри квартири, което Илчевъ направилъ. Но тѣ, като еничери искали и да се покажатъ, че сѣ силни на деня, почнали да искатъ да имъ се направятъ ястпета каквито тѣ не сѣ видѣли никогашъ и най-послѣ заставили Илчева да имъ приготви 20 пилета за пѣтъ. Но понеже въ селото нѣмало пилета, тѣ не можалъ да имъ ги приготви и избѣгалъ въ гората.

8) Иванъ Филиповъ, 23 годишенъ отъ с. Галица, кузгунско, който напусналъ селото си на 1-й септември ни разправя, че ромънцитѣ му вземали посѣвитѣ отъ всичкитѣ ниви, 20 овце и единъ юрганъ, и го заплашили, че ще го откаратъ въ Молдова и той билъ принуденъ да избѣга въ България.

Диню Ивановъ, отъ сѣщото село 28 годишенъ, разправя, че ромънскитѣ жандарми му вземали 25 крѣсца поженато жито, 15 овци и единъ юрганъ, а него принудили да избѣга въ България.

ХРОНИКА

— Нашиятъ редакторъ г-нъ Ал. Георгиевъ е държалъ на 28 септември политическа рѣчь въ пловдивския воененъ клубъ на тема: „мирѣтъ на побѣдителѣ отъ гледището на българскитѣ интереси.“ Рѣчьта е била силно аплодирана.

— Плакардитѣ на вчерашната мирна манифестация бѣха написани съ сълзитѣ и кръвта на поробенитѣ, онеправданитѣ, стрѣждующитѣ. Тѣ ще останатъ като монументъ на българското сцепление, плачъ и желание — да се срутатъ оковитѣ на робството и тревогата.

— България е наказана. Защо? Защото се би за своето обединение и защото искаше да живѣе на свобода и като независима държава.

И вмѣсто триумфъ на своето дѣло, дѣло на мирната демокрация, тя получава ударъ. Това нѣма да отчае българщината, въпрѣки язвителнитѣ усмивки отъ западъ, югъ и сѣверъ. Колелото на историята се върти.

— Вчерашната импозантна манифестация надмина озакованията на всички. На нея бѣха се стекли всички есфийски гражданки и граждани. Десеткитѣ траурни знамена и плакардитѣ надписи придаваха на народната траурна жалейка особено силенъ колоритъ.

— Министерска криза. Избухна вчера. Между партийнитѣ щабове се водятъ прѣговори.

— Сърби и ромъни сѣ на ножъ за Банатъ. И единитѣ и другитѣ претендиратъ да го владѣтъ. Съюзницитѣ не могатъ да раздѣлятъ плячката си.

— Добруджанци прѣживяватъ най-големиятъ трагизмъ на своето съществуване. Тѣ сѣ покрусени отъ факта, че не само родна Добруджа се оставя подъ чуждо робство, но и защото, отъ България се късатъ живи късове. Историята се повтаря. Насилието и днесъ, както и въ днитѣ на черното минало, трпумфира.

— Насилието е било и си остава елементъ, който се поглъща. Ромъни, сърби и гърци днесъ ни насилватъ, изнудватъ, порабощаватъ. Бѣдащето ще каже думата си. И тая дума ще бѣде толкова по-тежка, колкото вѣснването и самозабравата сѣ по-голъми.

— Македонскитѣ велики съборъ заседава отъ два дена насамъ. Съществената му задача е да помири и обедини враждуващитѣ братя. Ще успѣе ли? Никой не може да каже съ положителностъ. Личната неприязнь и личнитѣ поплъзновения трѣбва да се задушатъ прѣдъ общото зло. Ще съумѣятъ ли да сторятъ това македонскитѣ дѣйци? Дано се вразумятъ.

Изъ печата

„Трибуна“, (брой 77) се спира на „българския миръ“ и заключава: „Добруджъ? Какъ можеше поне тукъ разумѣтъ на върховнитѣ арбитри да абдикира отъ своята длъжностъ и да санкционира едно прѣстѣпление, каквото рѣдко историята е регистрирала?“

Но това не стига. Отъ живота тѣло на българския народъ се късатъ нови части: Парибродъ, Босилеградъ и Струмица ще завършатъ териториалното окръглене на трѣйната славянска федерация. Може би и тамъ има сърби, или пъкъ населението е „нѣкаква славянска група“ безъ опрѣдѣлена етническа физическа мѣна.

„Прѣпоречъ“ (бр. 214) пише за „мирѣтъ на България“ и казва:

„Мира, колкото се отнася до България, биде подписанъ точно така, както иска Танъ, „на барабана“, защото, договорѣтъ за примирението или по точенъ, и което е по-важно, за прѣкрътиването военнитѣ дѣйствия, се сключи подъ грѣмѣжа на топоветѣ. Тоя договоръ опрѣдѣли, какви земи България ще запази и какво остава за разрѣшение отъ конференцията. Примирението се сключи въ духа на ония принципи, които се прекъсваха отъ Уйсоновъ и които се усвоиха отъ България прѣди примирението.“

Проекто-договорѣтъ за миръ отъ имѣни примирението и всички провъзгласени отъ Съгласението принципи.“

„РАДИКАЛЪ“ (бр. 212) дава на уводно мѣсто статията на професоръ Стояновъ „Нови жертви, нова мъка!“, която завършва така: „Мирѣтъ отъ Парижъ ни носи финансовъ контролъ, упражняванъ отъ страна на великитѣ побѣдителѣ, 2 1/2 милиарда дълга, намаление на работния и за храна добитѣтъ, контролъ и съкращение на индустрията ни въ лицето на нѣкоя сръбска комисиия и, като вънѣцъ на всички сръбски, грѣцки, ромънски команди, които ще плъзнатъ по страната ни, за да търсятъ свои вадигнати цѣнности, безъ да има сѣдия надъ тѣхъ и безъ да сме защитени отъ тѣхното пристрастие и бруталностъ.“

Къмъ нашитѣ народни прѣдѣли съ силата на могѣществена вѣлна се носи неправдата, която грози да сме те съдно скромнитѣ резултати на нашата слаба, но вѣковна народна работа! Нова мъка ще залѣе нашата страна; пакъ съ кръвъ пакатъ да се напише нова страница въ българската история. Въ вѣка на правдата за грѣшкитѣ на управника се подрива дѣлото на цѣлъ народъ. Уйсоновата единадесета точка ние помнимъ!“

„НАРОДЪ“ (бр. 213) помѣства силна статия „Въ новитѣ вериги.“ Ето една извадка:

„Тѣзи условия трѣбва да бѣждатъ измѣнени. Тѣзи нови вериги трѣбва да бѣждатъ разкъсани. Заедно съ страданията идатъ и надеждитѣ на бѣдащето. Най-малко у насъ, социалистѣтъ, може да се убие окончателно вѣратъ въ справедливостта и доброто. Ние знаеме, че рано или късно тѣ минитѣ сили на капиталистическото общество, които създаватъ войнитѣ и насилническитѣ договори, ще назначатъ или ще бѣждатъ надминати отъ разтѣщата сила на освободителния социализмъ — единствения, всегдешенъ и трѣенъ факторъ на мира. Тая сила бързо се пробужда наврѣдъ, и съ нея заедно се пробуждатъ и новитѣ надежди на побѣденитѣ и измъченитѣ народи.“